

Dosarul nr. 2ra-437/23
2-17125117-01-2ra-21032023

Prima instanță: Judecătoria Ungheni, sediul central (jud. R. Costru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, M. Anton, D. Băbălău)

ÎNCHEIERE

21 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Tamara Chișca-Doneva

Aliona Miron

Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Maxim Jitariuc, reprezentat de avocatul Roman Doroftei,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bolganschi împotriva lui Maxim Jitariuc cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere, și cererea reconvențională depusă de Maxim Jitariuc împotriva lui Ion Bolganschi, notarul Valentina Ciorba cu privire la declararea nulității a contractului de împrumut,

împotriva deciziei din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de Maxim Jitariuc, reprezentat de avocatul Roman Doroftei și s-a menținut hotărârea din 28 noiembrie 2019 a Judecătoriei Ungheni, sediul central,

c o n s t a ț ă :

La 05 iunie 2017, Ion Bolganschi, reprezentat de avocatul Andrian Fetcu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Maxim Jitariuc cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 29 februarie 2016, i-a împrumutat lui Maxim Jitariuc suma de 191 000 de ruble rusești, care conform cursului valutar de atunci constituia suma de 50 901 de lei, cu termen de rambursare până la 28 mai 2016. În acest sens la notarul public Valentina Ciorba între Ion Bolganschi și Maxim Jitariuc a fost încheiat contractul de împrumut, seria XXXXX din 29 februarie 2016. După expirarea termenului de rambursare, data de 28 mai 2016, Maxim Jitariuc a fost somat de nenumărate ori de a întoarce banii împrumutați, însă nu reacționat în nici un fel la somații.

Reclamantul a solicitat încasarea de la Maxim Jitariuc a datoriei în sumă de 50 901 de lei și a cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 1 730 de lei.

La 07 octombrie 2019, Ion Bolganschi, reprezentat de avocatul Andrian Fetcu a depus în instanță cerere suplimentară, prin care a solicitat încasarea din contul pârâtului Maxim Jitariuc și a dobânzii de întârziere în sumă de 21 388, 87 de lei.

La 27 septembrie 2017, Maxim Jitariuc, reprezentat de avocatul Roman Doroftei, a depus cererea reconvențională împotriva lui Ion Bolganschi cu privire la declararea nulă a contractului de împrumut.

În motivarea acțiunii reconvenționale a indicat că, potrivit contractului de împrumut al banilor din 29 februarie 2016, încheiat la notarul public Valentina Ciorba, se pretinde că el ar fi luat cu împrumut de la Ion Bolganschi suma de 191 000 de rube rusești. Însă, de fapt, la momentul încheierii contractului nu a primit careva sume bănești de la Ion Bolganschi și prin urmare tranzacția în realitate nu a avut loc, fiind doar una aparentă, fără intenția de a produce efecte juridice.

Prin urmare, Maxim Jitariuc a solicitat declararea nulității contractului de împrumut, înregistrat în registrul notarului Valentina Ciorba cu nr. XXXXX la data de 29 februarie 2016 și încasarea cheltuielilor judiciare formate din taxa de stat și cheltuieli de asistență juridică.

Prin încheierea din 02 aprilie 2018 a Judecătorei Ungheni, sediul central, s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu notarul Valentina Ciorba.

Prin hotărârea din 28 noiembrie 2019 a Judecătorei Ungheni, sediul central cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bolganschi, reprezentat de avocatul Andrian Fetcu a fost admisă. S-a încasat de la Maxim Jitariuc în beneficiul lui Ion Bolganschi datoria în sumă de 50 901 de lei, dobânda de întârziere în sumă de 21 388, 87 de lei și cheltuielile pentru taxă de stat în sumă de 2 382 de lei, iar în total suma de 74 671, 87 de lei. Cererea reconvențională înaintată de Maxim Jitariuc împotriva lui Ion Bolganschi, intervenient accesoriu notarul Valentina Ciorba cu privire la declararea nulității a contractului de împrumut a banilor, înregistrat în registrul notarului Valentina Ciorba cu nr. XXXXX la 29 februarie 2016, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 19 decembrie 2019, Maxim Jitariuc, reprezentat de avocatul Roman Doroftei, a declarat cerere de apel nemotivată. Ulterior, la 09 iunie 2021, a prezentat apel motivat, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a cererii reconvenționale și respingerea cererii de chemare în judecată inițiale depuse de Ion Bolganschi.

Prin decizia din 22 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel declarată de Maxim Jitariuc a fost respinsă și s-a menținut hotărârea din 28 noiembrie 2020 a Judecătorei Ungheni, sediul central.

Prin încheierea din 04 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost corectată eroarea strecurată în decizia din 22 iunie 2021, în partea ce ține de introducerea eronată

a datei emiterii hotărârii instanței de fond după cum urmează inscripția 28 noiembrie 2020 a fost corectată cu inscripția 28 noiembrie 2019.

La 05 noiembrie 2021, Maxim Jitariuc, reprezentat de avocatul Roman Doroftei a contestat cu recurs decizia din 22 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare.

Prin decizia din 26 ianuarie 2022 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Maxim Jitariuc, reprezentat de avocatul Roman Doroftei. S-a casat integral decizia Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2021, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 03 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Maxim Jitariuc, reprezentat de avocatul Roman Doroftei și menținută hotărârea din 28 noiembrie 2019 a Judecătoriei Ungheni, sediul central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a stabilit că prima instanță întemeiat a admis cererea de chemare în judecată depusă de Ion Bolganschi, or, potrivit conținutului contractului de împrumut din data de 29 februarie 2016, între părțile contractante, Ion Bolganschi și Maxim Jitariuc, au fost stabilite anumite clauze și consecințe, ambii fiind de acord cu acestea, fapt confirmat prin aplicarea semnăturilor pe contractul de împrumut de către aceștia.

Totodată, instanța de apel a apreciat critic argumentele apelantului Maxim Jitariuc, precum că nu a recepționat careva sume bănești de la Ion Bolganschi prin contractul de împrumut din 29 februarie 2016, or, din declarațiile notarului, în prezența căruia a fost semnat contractul a menționat că transmiterea fizică a banilor aceasta nu a văzut, respectiv nu poate fi solicitată suma de bani de la apelant atâta timp cât transmiterea banilor fizic nu a fost demonstrată de Ion Bolganschi.

La acest capitol, instanța de apel a notat că Maxim Jitariuc, nu a prezentat careva probe care ar demonstra caracterul fictiv al contractului de împrumut din 29 februarie 2016 și nu a invocat careva circumstanțe care l-au determinat să semneze contractul, presupus, fictiv. Astfel, declarațiile lui Maxim Jitariuc, au fost apreciate de instanța de apel ca fiind declarative și lipsite de suport probant.

Instanța de apel a menționat că după remiterea cauzei spre rejudecare, Maxim Jitariuc, reprezentat de avocatul Roman Doroftei, a depus două demersuri privind reclamarea probelor. Prin primul demers, s-a solicitat obligarea notarului Valentina Ciorba de a prezenta registrele notariale în care au fost înscrise datele despre contractul de împrumut dintre Maxim Jitariuc și Ion Bolganschi, iar potrivit celui de al doilea demers, s-a solicitat obligarea Serviciului Fiscal de Stat de a prezenta informația aferentă și declarațiile pe venit a lui Ion Bolganschi pentru anii 2015 – 2016. Dispunând respingerea celor două demersuri depuse de Maxim Jitariuc, reprezentat de avocatul Roman Doroftei, instanța de apel le-a apreciat ca fiind neîntemeiate, fiind o modalitate de a tergiversa examinarea cauzei, or, însăși contractul de împrumut vine ca dovadă în vederea demonstrării transmiterii sumei bănești și anume prin acordul lui Ion Bolganschi, care menționează că „am dat în împrumut lui Maxim Jitariuc” și declarația despre perceperea banilor de către Maxim Jitariuc și anume „am primit împrumutul de

la Bolganschi Ion”.

De asemenea, instanța de apel a relevat că, prin acest acord a părților s-a efectuat transmiterea banilor, iar în urma acestui acord părțile au semnat contractul legalizat în fața notarului, în acest sens fiind aplicată semnătura notarului și ștampila respectivă.

Instanța de apel a apreciat critic argumentul lui Maxim Jitariuc invocat în cererea de apel, precum că Ion Bolganschi nu a prezentat informația privind proveniența banilor, nu a demonstrat că a primit bani de peste hotare și aceste circumstanțe nu au fost cercetate, fiind neglijate de către prima instanță, or, argumentele date vin în contradicție cu cele stabilite în prima instanță prin hotărârea adoptată.

Astfel, dispunând respingerea cererii de apel declarate de Maxim Jitariuc, reprezentat de avocatul Roman Doroftei, instanța de apel a evidențiat că de la momentul semnării contractului de împrumut al banilor din 29 februarie 2016, până la adresarea în judecată de către Ion Bolganschi la 05 iunie 2017, Maxim Jitariuc nu a contestat contractul de împrumut, nu a invocat că nu a primit banii așa cum afirmă în cererea de apel și în acțiunea reconvențională, ceea ce rezultă că banii au fost transmiși de către Ion Bolganschi, iar Maxim Jitariuc cu rea-credință se eschivează de la îndeplinirea obligațiilor sale contractuale.

Instanța de apel a remarcat faptul că contractul de împrumut al banilor din 29 februarie 2016, a fost încheiat cu intenția de a produce efecte juridice, iar Maxim Jitariuc, nu a probat caracterul fictiv al contractului contestat, or, părțile contractante, au cunoscut cu certitudine care sunt efectele juridice ale contractului, le-au dorit și prin aplicarea semnăturilor olografe, autentificate de către notar, și-au exprimat voința în acest sens pe propria răspundere.

Suplimentar, instanța de apel a relevat că în conformitate cu prevederile articolelor 199, 200 și 201 din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019), condițiile esențiale pentru valabilitatea oricărui act juridic civil se împart în condiții de fond și de formă. Cerințele cu privire la consimțământ, capacitate, obiect și cauză (condiție prevăzută de legiuitor până la modernizarea Codului civil și la momentul semnării contractului de împrumut din speță) reprezintă condiții de fond, iar cele ce se referă la modalitatea de exteriorizare a manifestării de voință, cum este cerința autentificării, sunt condiții de formă. Astfel, cerințele enumerate mai sus au fost întrunite în contractul de împrumut al banilor din 29 februarie 2016, fiind valabile și licite, în consecință producând efectele juridice prevăzute de acest tip de act juridic.

La data de 02 martie 2023, Maxim Jitariuc, reprezentat de avocatul Roman Doroftei a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului s-a invocat aplicarea eronată a normelor de drept procedural de către instanța de apel.

Recurentul a indicat că în cazul în care pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

A menționat că ședința instanței de apel din 03 noiembrie 2022, în care s-a

pronunțat dispozitivul deciziei, s-a desfășurat în lipsa avocatului Roman Doroftei și a apelantului Maxim Jitariuc. În ședința din 29 septembrie 2022 au fost prezenți, însă, au fost informați că nu va fi ședința, iar despre ședința ulterioară vor fi informați suplimentar.

A susținut că, despre ședința ulterioară de judecată nu au fost informați și pe portalul Curții de Apel Chișinău lipsesc informații privind ședința de judecată.

Astfel, analizând situația din dosar, a menționat că dreptul persoanei de a asista la judecata este un drept implicit legat de principiul egalității armelor în procesul civil. Dreptul de a prezenta pricina în fața judecătorului imparțial și independent, include în sine și dreptul participantului de a fi prezent nemijlocit. Astfel, judecarea apelului în lipsa apelantului, ridică în sine problema încălcării principiului de „egalitate a armelor”, stabilit prin practica Curții Europene a Drepturilor Omului. Or, adoptarea concluziei instanței de a purcede la examinarea apelului bazându-se în exclusivitate pe opiniile părții adverse, în mod evident a dezechilibrat procesul în cauza, aducând violarea principiului fundamental.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 03 noiembrie 2022.

Actele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată prin intermediul poștei electronice, în adresa avocatului Roman Doroftei, care reprezintă interesele lui Maxim Jitariuc la data de 04 ianuarie 2023.

Astfel, recursul declarat la 02 martie 2023, este în termen.

La 22 martie 2023, copia recursului a fost expediată în adresa lui Ion Bologanschi, cu înștiințarea despre depunerea referinței.

Referință nu a fost depusă.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Maxim Jitariuc, reprezentat de avocatul Roman Doroftei nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Maxim Jitariuc, reprezentat de avocatul Roman Doroftei asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Maxim Jitariuc, reprezentat de avocatul Roman Doroftei, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de Maxim Jitariuc, reprezentat de avocatul Roman Doroftei se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Aliona Miron

Mariana Pitic